

ንሃሉ-ዶ አይንሃሉ

ሕሰብ አስተውዕል ተማራመር ተባራበር

ሰላም ከመይ ቀኒኹም ተካታተልቲ ወይብ/ሳት፡ንንውሕ ዝበለ እዋን ካብቲ በቢኡዋኑ ዘቕርቦ ዝነበርኩ ጸሓፊት በኹሪ ነይሪ፡ምኽንያቱ ከም ትርእይዎን ትሰምዕዎን ዘለኹም ካብታ እለት ናይ'ዚ ሰንካም ከዳዕ ውለቀ መላሺ ኢሳያስ ኣፈወርቂን ቀዳማይ ሚኒስትሪ ኢትዮጵያ ኣብይ ኣሕመድ ዝተኸተመ ወዕልን ብድሕሪኡ ዝሳገበ ቃለ መጠይቕ(monologue) በይነ-ተዋስኦ ዘሰገገውሕዝ ዘሎ ማእለያ ዘይብሎም፡ዝተፋላለዩ መግለጺ ብ-ኤርትራውያን ዜጋታት፡ውድባት፡ምንቅስቃሳት፡ንዓይዎውን ንምክትታሉ ብጣዕሚ ግዜ ዘይኣክል ጥራይ ዘይኮነስ፡ናቱ ናይ ምጽማር ተግባር/ጽምራ(synthesis) ብጣዕሚ የሽግረኒ ምንባሩ እዩ፡፡ኣብ ርእሲኡ ነቲ ብፍላይ ብነገረበት ሃገር ኢትዮጵያ፡ዝዋሃብ ዝነበረን ዘሎን(commentary)ሓተታ/ርእይቶ፡ሃገረ ኤርትራ፡ናይ ፖለቲካኣም ርእሰ-ነገር ብምግባር፡ኣብ ህዝብም ተቐባልነት፡ንህዝቢ ኤርትራ ክኣ(supporters)ተሓላቕቲ/ደገፍቲ/ቲፎሬ ናይቲ ኣብ-ውሽጦም ዝካየድ ሃገራዊ ፖለቲካ ተምርኩሱ ንምምቓሉን ኣብ ንሕድሕዱ ከምዘይቃዶ ክገብር ከሎ፤ ነቲ መምጠኒ ዘይብሉ ጎብላሊ፡ኣግላሊ፡እከይ፡ ከዳዕ ስርዓተ ውልቀ መላሺ፡እቲ ናይ ኣምስሎ ውዑል ሰላም፡ናይ ክልተ መራሕቲ ዝኸተሙሉን ሲዒቡ ንሕድሕዳዊ ምብጽጻሕ ተጀሚሩስ፤ እቲ ናይ ብሓቂ ዜግነትን መንነትን ኢሳያስ ኣፈወርቂ ኣብርሃ፡ብግልጺ-ባዕሉ ዝተቃላዓሉ፡ከም ኢትዮጵያዊ ዜጋ፡ግንከ መራሒ ሃገረ ኤርትራ ብምቓን፤ነቲ ብመምዘኒ ዘይብሉ መስዋእትን፡ብድምጺ ህዝቡ ዘራጋገጸ ናጽነት ኤርትራ፡ኣብ ትሕተ ግዝኣተ ኢትዮጵያ ንምስቓዕ ዝገበሮን ዝገብሮ ዘሎ ጸዕሪ፡ንህዝብና ጋህዲ ኮይንሉስ፤ይኣክል ዝብል ህዝባዊ ምልዓልን ኣብ ዝነበረሉ ከተማን ሃገርን ምውዳብ ተጀሚሩ፡፡ካብኡ ሓሊፉ ህዝባዊ ምልዓል ይኣክል፤ናብ እውይካኣል፡ ንስርዓተ ውልቀ መላሺ ካብ ሱሩ ሚሑኻ፤ኣብ ቦቱኡ ፍትሓውን ደሞክራሲያውን ግዛዙ-ሕጊ ክትከል ብምግል፤ ናብ ህዝባዊ ናዕቢ፡ምስግጋር ይጓግዝ ከም ዘሎ፡ኩላትና እንርእዮን እንሳተፎን፡እንዋሳኣሉን ዘሎ ህምት እዩ፡፡

ንኹሉ ህዝቢ ኤርትራ ዝሓቁፍ፡ባህግን ሕልምን ደምበ ፍትሒ፡ኣብ ውሽጥን ኣብ(diaspora)ዲያስጶራ ብምትእስሳር ዝመጽእ ሱር በተኸ ለውጢ፡ብደንቢን ጉቡኡን ምቅርራብ ጥራይ ዘይኮነስ እቶም ነዚ ውልቀ መላሺ፡እዝዛቱ ብ-ዑውር መገዲ ዝትርጉሙ፡ካብኡ ሓሊፉ ቡሉጻትን ብዝያዳ ተፈተውቲ፡ኡሙናት ኮይኖም ክርከቡ ብምግል ካብቲ ዝተባህሎም ንላዕሊ፡ንህዝብና ዝቀትሉ፡ዝኣስሩ፡ዝሕይሩ፡ጸልማት ሂወት ከሕልፍ ዝግድዱ፡ምፍላጦምን ምልላዮምን ኣስማቶም ተሰኒዶም፡ኣብ ደብተር ተታሒዙ ክጸንሕን፡እቲ ብህዝባዊ ስርዓት ዝቐውም ግዝኣተ-ሕጊ፡ዝግብኣም ፍርዲን መቐጸዕትን ምእንቲ ክዋሃቦምን፡ሃገርናን ህዝብናን ኣብ-ዘየድሊ ሕነ-ምፍዳያት ምእንቲ ከይ-ኣቱን፤ነቲ ዘድሊ ፍትሓውን ዲሞክራሲያውን ምስግጋርን ብሕጊ ዝውሃብ ቁኑዕ ፍርድን ሃገራዊ ዕርቅን ምእንቲ ክንክተል፡ዘድሊ ምቅርራብ ከም ዘድሊ ንኹላትና ብሩህ ኮይኑ ይስማዓኒ፡፡

ነዚ ይጠቅም ኢሊ ዝርኣኽዎ ብደምቢ ስትራተጂን፡ስልትን፡ፕላን፡ህዝባውን ማሕበራዊ ምጽናት፡ዘካየዱ ገና ዘካይዱ ዘሎ፡ውልቀ መላሺን ጣኦታውያን ሰዓብቱን፡ድርሳነ-ደም ዝብል መጽሓፍ ብ-ሚካኤል እምባየ(ኣራንቺ)፤ኣብ ግንቦት 2013 ዝተሓትመት፡ብጣዕሚ ኣገዳሲትን መንቀሊ ነቲ ብጉጅለ ህ.ግ.ደ.ፍ. ዘይተጻሕፈ እምበር ዘይተገብረ እከይ ተግባራት የለን ዝብሃል፤መንቀሊ ክትከወን ጥራይ ዘይኮነስ፡ብሓቂ ነቲ ብ-በለካ በለካ እንፈልጦ ብ-ውድዓውን ብ-ኡርኑቡን ክንግንዘቦ፤ነቲ ብሱቱር ክትሓዝ ዘለዎ ደብተር፡ምስ-ሓው ሚካኤል እምባየ(ኣራንቺ) ኮንካ ክስነድ ምጅማር ይካኣል እዩ ዝብል ሓሳብ ስለ ዝመጸኒ፡ኩሉ ሰብ ከንብባ እና ዓደምኩ፤ እቲ ናይ ይኣክል ምንቅስቃስ፡ብኺኢላታት ዝቐመ ሓይሊ-ዕማም ኣውጺኡ፡ንኹሉ ገበን ዝፈጸሙ ካብ ሕጂ ጀሚሩ ድህሰሳኣ ክትጅምርን፡ነቲፍትሓውን ሕጋውን ፍታሕ ዝርከበሉ ሃገራዊ ዕርቂ ዘድሊ ሰነድ ተቐሪቡ ክጸንሕ ከሎ ካብ ብዙሕ ህወኸ ተበግሶታት ከድሕን ይካኣል፡፡

ነዛ ድርሳነ-ደም ዝደረሰ ሓው ኣቶ ሚካኤል እምባየ (ኣራንቺ)፤ቃል ደራሲ ዝብል መእተዊ ብምጥቃስ፡ታሪኽ ንባዓል ታሪኽ ዋንኡ ምጽሓፍን ታሪኽ ሓዲሽ ፍልጠት ንዝደልዩ ካልኣት ምጽሓፍን ክልተ ፍጹም ዘይራኸቡ ኣርእስታት እዮም፡፡ ንዋና ታሪኽ መንነቱ ኢዩ ፡፡ነቲ ሓዲሽ ፍልጠት ዝምእርር ካልእ ዓቕምታቱ ንምጉልባት እዩ፡፡ ስለ ዝኾነ ክልቲኣም ዝተፈላለዩ ዕላማታት ኣለዎም፡፡ ኣብ ኣጻሓሕፈኣም፡ ኣቀራርቦኣም፡ዕምቀት ገላጽነቶም፡ኣብ ነባቢ ዘሕድርዎ ጽልዎ እዉን መሰራታዊ ፍልልይ ዘለዎም ኢዮም፡፡እናበለ ብምጅማር ነዚ መጽሓፍ ንምቕራብ ዝጠቅምን ሓቀኛ ፍጻሚታት ዝብሎም ብሰነድ ዘመልከቶም ስለ ዝኾነ ብጥንቃቄ ክንበብን ነቲ ብደም

ኤርትራውያን ገይና ዘይጸገበ ሰራም ውልቀ መላኪን ሰዓብቱን ኣምለኽቱ፡ዝገብርዎን ጌና ክገብርዎ ህርድግ ዝብሉ ዘለዉ፡ከተብርሃልና እትኸእል ዓባይ ትሕዝቶ ዘለዎ ስለ ዝኾነት፡ሰናይ ንባብን ምስትውዓልን ክህልወኩም፡ከም ሰነድውን ክትሕዝዎን የማሕጽን።

ብወገነይ ድሕሪ ኣገዳስነትን ተዳላይነትን መጽሓፍ፣ ድርሳነ-ደም ምሕባረይ፣ሕጽር ዝበለ ናብዚ ህሉው ኩነታት ብምትኳር፡ነዚ ንህዝብና ዘጽንት፡ንሃገርና ናብ ሓዲጋ ዘውድቕ ዘሎ ገባትን ውልቀ መላኪን ከዳዕን ስርዓተ ጃንዳ ህ.ግ.ደ.ፍ. ደምበርዶ ብሓቂ ኣለሊናዮ ኣሎና ? እንተ-ድኣ ኣለሊናዮ ኮይና ስለምንታይ ኩሉ ግዜ ንሱን እቶም ካብ ዝፍጠሩ ኣትሒዞም ነዛ ብኹሉ ተጠማቲት ሃገረ-ኤርትራ ኩነብጥዎ ሕልምም ዘይ-ዓርፈ ብ-ሃገር ኢትዮጵያ ዝልለዩ ደድሕሪኦም ብምኽድ፡እሳቶም ዝበልዎ ሓተታ/ርእይቶ ክንደጋግም ንውዕል ? ጉዳይና ናትናን ባዕልናን እንፈትሖ ዳይኮን ? ጉዳይም ገረሞ ኮይኑ እቲ ነገር።

ዓብይ ኣለክሳንደር(great) ብ-356 323 ቅ.ል.ክ. ዝበሎ፡ኣነ ን-ደቂ ሰባት፡ከምቶም ሓጺር ሓሳብ ዝሓዙ ንደቂ ሃገር ብግብርም ዘይኮነስ ብመንነቶም ዝፈላልዩ ኣይኮንኩን፡ውዲ ሃገር ንሃገሩን ህዝቡን ዝካላኸልን ዝሕብሕቡን እዩ ቁኑዕ ግሪኻዊ ዝብሎ፡ብዝተረፈ ንህዝቡ ዝውጽዕ ንሃገሩ ኣሕሊፉ ዝህብ ከዳዕ ኮይኑ ንኸዳዓት ዝዋሃብ ፍርዲ ይዋሃቦ ዝመስል ዘረባ ተዛሪቡ ነይሩ።

ንሕና ኩሉ እቲ እከይ ተግባራት ናይ ውልቀ መላኪ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ኣብርሃ፡ምንምኳ ዜግነቱን መንነቱን ባዕሉ እንተ-ገለጸ፡እቲ ተግባራቱ ምስቶም ኣጋንንቲ መሳርሕቱ ዝጠጅእዎ ሲስተም፡ወይ ውልቀ-መላኽነት ስርዓት ብምጅኑ መጠን፡ንዓና ኣሰንኪሉ ከንበርክኽና እናጸዓረ፡ን-ሃገረ ኢትዮጵያ እዉን ኣብ ጉዳያቶም ጣልቃ ብምእታው ናብ ህውከትን ዕግርግርን ከእትዎ መሳሉሉን ስልቱን ስለ ዝወንጨፈ፡እዚ ንርእዮን ንሰምዖን ዘሎና ብዋጋ ኤርትራ ዝካየድ ዘሎ ፖለቲካው ሃልኪን ዘመታትን ጉሁድ ሩሕዮን እዩ።

ኢትዮጵያውያን ኢድካ ኣብ ጉዳይና ኣይተእቱ ዝብል ብናህሪን ቁጠዓን ክምልሱ ከለዉ፡እቲ ዝገርመካ እሳቶምውን ኣብ ጉዳይ ኤርትራ ኢድ ምእታውን ፖለቲካዊ ሽርሕታትን ክዝንትሩን፡ኤርትራ ልእላዊት ሃገር ምጅና ዝረሰዕዎ ወይ ፈሊጦም ዝገብርዎ ምጅናም ግን ንኹሉ ኤርትራ-አዊ ብሩህ እናኾነ መጺኡ ኣሎ።

እቲ ክርድኦ ዝጸገመኒ፡ነዚ ውዓል ሕደር ዘይባሃሎ ግዜ፡እዚ ደምበ ፍትሒ ክወስዶ ዘለዎ ተበግሶን፡ክዋሳኦ ዘለዎ ወርቃዊ ግዜ እና-ኣሕለፈ ከም ኣባ-ጎብዩ ለመም ክብል ክትርእዮ ከሎኻ እዩ።

ከምቲ ማርቲን ሉተር(1968) ሕልምታቱ ንህዝቢ ኣመሪካ ዘተንበሀን ዝሓበረን፡ናትና ግዜ'ውን ሕጂ ነቲ ኹሉ ህዝቢ ሓቢሩ ዝቃለሰሉ፡ናይ ሓባር ጽላል ዘጣጣሓሉ፡ህዝቢ ማእከል ዝገበረ ቃልሲ፡ናይ ይኣክል ተበግሶ፣ ሓብራዊ ምንቅስቃስ ደቂ ኣንስትዮ ካብ ይኣክል ናብ እዉ ይኣክል ንሳጋገር፡ኢለን ዝጸውዕዎ ትንባህ ካብ ምትግባሩ ሓሊፍካ ኣብ ምጥምማትን፡መዋሲኢትካ ትኸዉን ንእሽቶ ኣጉዶ ሒዝካ፡ቀዳምነት ውድባይ፡ምንቅስቃስይ ብምባል፡ንወርቃዊ ግዜን ኩነትን፡ከምቲ ኣቐዲሙ ዝሓለፈ እዋን ከይሓልፍ ኣብ ዘስግእ ኩነታት ኮይኑ ይራኣዩ።

ኮንፈረንሳት፡ኣኸባታት፡ሰሚናራት ምብዛሕ ትርፉ ግዜ ምብላዕ/ምውሳድ ከይኸዉን ዘስግእ እዩ። እቲ ዘድሊ ግብራዊ ስርሓት ክሁሉን ኩሉ እዚ ዝግበር ዘሎ ተበግሶታት ንህዝቢ ምንቅቓሕ ኣብ ትሕቲ ሓደ ጽላል ኮይንካ ቡዙሕነት ኣብ ሓድነት ዝተሞርኮሰ ንኹሉ ዘሳትፍ ክኸዉን ምእንቲ፡ኣብታ ንኹላትና ክትጥርንፍ ትኸእል ናይ ይኣክል ምንቅስቃስ፡ብ-ጥላን/ፕሮጀክትን፡ሰነድ፣ ፕሮግራም፡ውሽጣዊ ሕግን፡መርሃ ገጽ(roadmap)፣ምእንቲ ክህሉ ኩሎም ኪኢላታት/ፈላጣት፡ሰብ ተሞክሮ፡ኮታ-ሙሁራት ኣካላትን ሰብ ተሞክሮን ናይ ኩሉ ሕብረተሰብና/ባእታትና ዝካፈልዎ ምትሕግጋዝ ከም ዘድሊ ንኹሉ ብሩህ ክነሱ፡ምስምስ ብምብዛሕ ማእልያ ዘይብሎም ዕንቅፋታት ክፍጠሩ ክትዕዘብ ባህርያዊ ኮይኑ ኣሎ። እዚ ግን ናይ ሕልና ገበንን ንቃልሲ ምዕንቃፍን ስለ ዝኮነ፡ክሕሰሎን ክእረምን ዘሎዎ ጉዳይ እዩ።እቲ ናይ ህዝቢ ሚንቅስቃስ ነተን ካብ ነዊሕ ተወዲብን ዝጸንሓ ክጽብ ግዜ ክወስድ ኣይግባእን።ስርሓቱ ንቕድሚት ብምውሳድ፡ኩሉ ዓይነት ውዳብታት ሲዒቡ፣ ኣብቲ ናይ ህዝቢ ምንቅስቃስ ከም ዝመጽእ ብምፍላጥ፡ብኸመይ ክሳተፍኦ ከም-ዝኸእላ ዱልዱል መጽናዕቲን ቀዳምነት ሃገር ምውሓስን፡ሓድነት ህዝቢ ምሕላዉን ኮይኑ እቲ ሲዒቡ ዝመጽእ ድሕሪ ሃገራዊ ቕዋም ምትካል ስለ ዝኾነ፣ ቀዳምነት ናይ ቀዳምነት ሃገር ምድሓን፣ ብዉሒሉል ኣጋባብ ክትሓዝን ን-ናይ ሓባር ጽላል ዘገልግሉ ስትራቴጂ ከድልዩ ምጅናም ዘይምርሳዕ።

ካብዚ ዝነቐለ ሓደ ንናጽነትን መስልን ክብርን ዝንቃሳቐስ ከምዚ ዕላማን ራኢን ናይ ይኣክል ቅርጹዉን ሓያልን ክኸዉን ምእንቲ ንጹር ስትራቴጂን ተኸታተልቲ መደብ ዕዮን ዘለዎ መሪሕነት ክህልዎ ምእንቲ፣ ምድግጋፍ ከም ዘድልዮ ዝስሕቶ ኤርትራዊ ዘሎ ኣይመስለንን።

ደጋጊሞም ፈላግት ዝምዕድዎ፣ ምንቅስቃስ ዕላምኡ ብጉቡእ ክወቅዕ እንተኾይኑ፣ መርሕነት እቲ ውድብ ኣዊጅካ ምጉሰጓስ ጥራይ ኣኸለ ኣይኮነን። ብሰብኣዊ መሰላትን ዲሞክራሲያዊ መተክላትን ዝግዛእ መሪሕነት ሃልዮ፣ ነቶም ራኢታትን ተልእኾታትን ምንቅስቃስ ዘተግብር ግብራዊ ስትራቴጂ ክሕንጽጽ ሓላፍነቱ እዩ። እዚ ንክበቐዎ ድማ ብፍላይ እቶም ፈላግት/ሙሁራት/ሰብ ተሞክሮ ሙሉእ ምድግጋፍን ሓባራዊ ስርሓትን ከካይዱ ምስ ዝኸእሉዮ ዑዉት ስራሕ ክትርጎም ዝኸእል።

ዓወት ብዝርርብ ዘይኮነ፣ በዉሑሉል ኣጣቓቓማ ናይቶም ሓያላትን ልሉያትን ኣጋባባት ደምበ ፍትሒ እያ ትውሰን። ስለዚ እተን ካብ ነዊሕ ተወዲበና ንቃለስ ዝጸናሕና ዝብላ ውድባት፣ ቀዳምነት እቲ ኣብ ጥሮግራምን ኣስፊረንኦ ዘለዎ ባይታ ክረኽባሉ ምእንቲ ከም ጸፋይ ዘርኢ መሬት/ግራት ምስ ኣጣጣሕካን እዋን ምዝራእ ምስ በጽሖ ዝዝራእ፣ ነቲ ዝተወደባሉ ኣምር ባይታ ክህልዎን ክርከብ ምእንቲ፣ ቀዳምነት ነቲ ህዝባዊ ምንቅስቃስ መስርዑን ኣጋባቡን ክሕዝን፣ ቡዙሒነት ኣብ ሓድነት ዝተሞርኮሰ ንኹሉ ዜጋ ደምበ ፍትሒ ዘዋሳሉ ባይታ ክጣጥሕን በቲ ንሱ ዘውጽኦ ፖለቲካዊን/ቁጠባዊን/ማሕበራዊን ሰነድን ንዑኡ ዘገልግል ስርዓተ ሕግን ክቐየዳ ፍቓደኛታት ጥራይ ዘይኮነስ ኣገልገልቱ ክኾና ይግባእ።

ኣብ መደምደምታ " ኒኮሎ ማክያቮሊ" ዝበሎ፣ ህዝቢ ብሙሉኡ ዝጸልኦ ልዑል ነብሱ፣ ካብ ሓደጋ ከድሕን ኣይክእልን እዩ። ጭካነኡ እናገደደ ዝኸደ ድማ መንግስቱ እናደኸመ ይኸይድ።

ኣነ ዝውስኸላ ናይ ዕንወቱ መገዲ ይጸርግ፣ ልክዕ ከም ጃንዳ ህ.ግ.ደ.ፍ. ኮይኑ፣ ኣብ ዕንወት እዚ ጃንዳ፣ ደምበ ፍትሒ ከይተቐረበ እንተ ጸኒሖ እቲ ዝኸፍኦ መዓት ክመጽእ ከም ዝኸእል ታሪኽ ዝሕብርን፣ እዚ እንሪኦ ዘሎና ከም ሶማልያ፣ ሊብያ፣ ኦፍጋኒስታን፣ ኢራቅ ፣ ሶርያ፣ የመን ...ወዘተ ዓቢ ትምህርቲ ዘቐምሰና ምዃኑ ክርሳዕ ኣይግባእን።

ግዜ ከለካ ግዜ ኣይትጸበ ዝብል ምሳሌ ኣይንረስዕ። ሕጂ'ውን ሕሰብ ኣስተውዕል ተማራመር ተባራብር

ካብ ሓውኹም ፍትዊ ክፍለ ምስ ምትሕብባር ብዙ ቡቱኛሊ